

Urbanek, Bożena

Światowa konferencja historyków psychiatrii w Londynie, 7-20 sierpnia 1993

Medycyna Nowożytna 1/2, 133-135

1994

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRONIKA ŻYCIA NAUKOWEGO

Bożena Urbanek

Warszawa

Światowa konferencja historyków psychiatrii w Londynie

European Association for the History of Psychiatry – pod takim wiodącym tytułem odbyła się w Londynie w dniach 7–20 sierpnia 1993 r. znacząca konferencja. Pomimo upływającego czasu poruszona tam problematyka nic nie straciła ze swej aktualności i warta jest odnotowania.

Konferencja zorganizowana została pod patronatem i z pomocą londyńskiego Wellcome Unit for the History of Medicine, w ramach cyklicznie – co trzy lata – urządzanych przez Europejskie Towarzystwo Psychiatryczne spotkań historyków, interesujących się tą dziedziną medycyny. Szeroko nakreślona problematyka konferencji sprawiła, iż uczestniczyli w niej historycy z całego świata; oprócz europejskich naukowców licznie przybyli historycy psychiatrii z Ameryki Płn., Afryki i Azji. Łącznie zgłoszonych zostało ok. 200 uczestników, w tym aż przeszło 120 wygłaszało referaty, informacje ze swoich badań.

Obrady toczyły się w centrum miasta, w przestronnych, pamiętających zapewne czasy królowej Wiktorii, pomieszczeniach Friends House na Euston Rd. Całość zaś podzielona została na dwie sesje plenarne i zespoły tematyczne. Sesja plenarna rozpoczynająca obrady dotyczyła historiografii psychiatrycznej. Referatem wstępnym było wystąpienie prof. P. Vandermeerscha z Wydziału Teologii w Groningen pt. *Animals Behaving Like Fools: The Valuable Insights and the Bissed Reception of Michel Foucault's Critical Ideas on Psychiatry*. Następne referaty w tej części konferencji dotyczyły stanu badań i metod badawczych w historiografii amerykańskiej, francuskiej i niemieckiej ze szczególnym uwzględnieniem XIX stulecia, w tym wpływu materializmu i metafizyki na wczesną psychiatrię.

Podział na zespoły tematyczne został dokonany według regionów geograficznych, w których psychiatria powstawała i rozwijała się. Wydzielono Europę, Bliski i Daleki Wschód (przy czym dodatkowo wyodrębniono Azję), a także Imperium Brytyjskie. Ponadto uwzględniono periodyzację rozwoju, wyróżniając okresy Średniowiecza, Oświecenia, czasy nowożytne, a także wydzielono specjalny zespół, zajmujący się tzw. momentami przelomowymi w dziejach świata, ważnymi i znaczącymi również dla psychiatrii, jak np. II wojna światowa. Powołano też zespoły omawiające psychiatrię kliniczną, psychoanalizę oraz problematykę dotyczącą powstania i rozwoju tzw. wspólnot terapeutycznych, pacjentów psychiatrycznych, towarzystw naukowych, biografistyki, roli płci i seksu. Powołano odrębny zespół pn. „Neurologia”.

Zarówno dobór haseł-nazw, jak i problematyka naukowa poruszona w tych zespołach była bardzo szeroka. Koncentrowano się na społeczno-kulturowych oraz religijnych związkach i oddziaływaniach psychiatrii. Przykładem może być tu referat Olivera Leamana pt. *The Role of Psychiatry in Islamic Culture*. Dość często przewijało się zagadnienie trendów i szkół obowiązujących w psychiatrii światowej. Przy czym stosunkowo dużo miejsca poświęcono okresowi XVIII i XIX stulecia z racji jego znaczenia dla psychiatrii. Ciekawy był tu referat Roselyne Rey pt. *Mental – Pathology at the Montpellier School in the Half on the 18th Century: A Reappraisal*. Interesująco opracowano referaty z zakresu historii schorzeń i prób ich współczesnej interpretacji, np. Yukio Uchinuma pt. *History of the Concepts of Paranoia* czy Haralda Gundela *Schizophrenic Autism: the Historical Evolution of the Concept and Further Perspectives*. Omawiano rolę diagnostyki oraz elementy terapii psychiatrycznej, w tym znaczenie hipnozy, sugestii, uwzględniając przy tym specyfikę opieki dziecięcej. Wygłaszano również referaty z zakresu pielęgniarstwa psychiatrycznego, w tym np. Micheala Artona pt. *Mainly for Meñ: Mental Nursing 1850–1950. An Under-Record History*. Poruszano również zagadnienia organizacji opieki psychiatrycznej m.in. w referacie Akihito Suzuki: *Reassessing the «Non-Restraint» System in Mid-19th-Century Britain* oraz historii klinik psychiatrycznych, np. Eric J. Engstrom: *The University Clinic in late 18th-century German Psychiatry*.

W pracach poszczególnych zespołów tematycznych uczestniczyli także psychiatrzy i historycy z Polski; w zespole „Neurologia” – Bogusław Habrat z referatem pt. *Neojacksonism in Polish Psychiatry*; w zespole „National Traditions” – Adam Szymusik i Anna Szymusik-Kautsch prezentując *Social Psychiatry in Poland: De-*

velopment and Perspective i w zespole „European Psychiatry” – Bożena Urbanek z referatem pt. *Psychiatric Assistance in 19th-Century Poland*.

Kończąca obrady druga sesja plenarna poświęcona została roli epistemologii w psychiatrii. Wśród czterech referatów wyróżniały się ujęciem tematu wystąpienia prof. Thomasa Szasza nt. *The Philosophical Basis of Myth and Mental Illness* i Paula Hoffa *Evolutionary Naturalism and Psychiatry*.

Podsumowując trzeba stwierdzić, iż organizatorzy konferencji w ciągu czterech dni jej trwania dostarczyli uczestnikom maksimum wiadomości i informacji o aktualnym stanie badań nad dziejami psychiatrii światowej. Niestety, odczuwalnym mankamentem był brak publikacji treści referatów bądź ich skrótów. Pomimo najlepszych chęci uczestnicy konferencji nie byli w stanie brać udziału w kilku pracujących jednocześnie zespołach.

Bożena Płonka-Syroka

Warszawa

Konferencja Naukowa pt. *Problemy metodologiczne i metod badawczych w historii nauk przyrodniczych i medycyny*

W dniu 22 listopada 1993 roku odbyła się we Wrocławiu ogólnopolska konferencja naukowa poświęcona problemom metodologii i metod badawczych w historii nauk przyrodniczych i medycyny. Głównym organizatorem konferencji była Pracownia Historii Nauk Medycznych Instytutu Historii Nauki, Oświaty i Techniki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Przy organizacji współpracowali Sekcja Historii Kultury i Nauki Wrocławskiego Towarzystwa Miłośników Historii i Fundacja Humanitas et Scientia.

Obrady toczyły się w jednej z sal Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego. W konferencji uczestniczyło 28 badaczy, reprezentujących takie ośrodki naukowe, jak Warszawa, Kraków, Łódź, Poznań, Częstochowa, Wrocław oraz goście honorowi – przedstawiciele władz Uniwersytetu Wrocławskiego i Akademii Medycznej we Wrocławiu, przewodniczący Oddziałów Wrocławskich Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji, Polskiego Towarzystwa Historycznego. Wygłoszono 6 przewidzianych programem referatów oraz 1 referat dodatkowy.